

Б ИЛТЕН

Број 79, Година VIII, Новембар 2009.године

ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ "ПИРОТ"

Билтен уређује Љубиша Ђорђевић, дипл.инг. тел/факс: 321-711, 321-843, 333-120, E-mail: piza@nadlanu.com

Заштита воћака од мишева

Млада стабла, посебно засади у првој години често су у јесен и у току зиме изложени оштећењима од глодара. Изазивају оштећења корена и кореновог врата, посебно код јабуке на вегетативним подлогама, где долази до сушења целог стабла. Оштећења која настају на кори кореновог врата или приземних жила најчешће остају скривена. Појединих година могу бити толико велике штете услед оштећења корена да при јачем ветру долази до падања стабала.

Сузбијање треба извршити у току зиме коришћењем једног од препарата: Цинкфосфид мамци, Антиколин мамци, Мурисан К, Сурадилон зрна, итд. Поред дугорепих мишева штете могу нанети волухарице током касне јесени, зиме и раног пролећа, па је потребна акција сузбијања у више наврата. Најважнија је акција сузбијања рано у пролеће пре почетка њихове репродукције. Ради сузбијања глодара земљиште у воћњацима треба одржавати обрађено и што чистије од корова. Од великог је значаја дубока, основна обрада земљишта. На тај начин се мишевима ускраћује храна, руше се њихови ходници а они сами излажу грабљивицама и тако онемогућава њихов опстанак.

Посебну пажњу треба обратити на воћњаке поред канала, бара или изворишта. Не смеју се користити цинкфосфид мамци јер у случају киша може доћи до загађења воде.

Зоран Панајотовић, дипл.инг.

Ране на воћним стаблима

Много пута сусрећемо стара воћна стабла која се желе сачувати из овог или оног разлога. Понекад се на таквим стаблима налазе оштећења у виду рана или рупа мањег или већег обима. Та оштећења настају на местима где су некад биле гране, или пак на местима где је кора испуцала од ниских температура или механички оштећена.

На тим местима ране најчешће нису могле да зарасту и долазило је до труљења (стварања рупа). Да не би долазило до даљег труљења, требало би да се ране очисте од трулежи до здравог дела, а затим дезинфикују 5% раствором плавог камена или 0,5% Venturinom S-50. Када се ране дезинфикују треба их затворити (испунити) цементним малтером. У колико су ране мање треба их затворити калемом воском или гипсом. Испуцалу или огуљену кору треба очистити, дезинфиковати и премазати калем воском.

Зоран Панајотовић, дипл.инг.

ОДГОЈ ТЕЛАДИ

Одгоју телади често се не поклања довољна пажња из разлога што телад ништа не производе. Њихов одгој за произвођача је улагање времена и новца, који се понекад, зависно од цене на тржишту, не могу адекватно вратити. Међутим, ако се жели одгајити добра и квалитетна јуница онда са правилним одгојем треба почети још од рођења телета.

Да би се смањила смртност телади и уопште подмлатка, која представља не само финансијски него и генетски губитак, онда треба:

- обезбедити висок ниво хигијене у периоду рођења телета у циљу спречавања појаве разних болести,
- исхрану колострумом почети одмах по рођењу и она мора бити настављена у наредна три дана напајањем три до четири пута дневно у количини од 1 до 1,5 литара по једном напајању односно 4 до 6 литара дневно,
- новорођено теле сместити на чистом и сувом месту, одвојеном од других грла, што посебно важи за произвођаче са већим бројем крава у једном објекту,
- по могућству обезбедити индивидуалне боксове за смештај до месец дана старости,
- обратити пажњу на хигијену кофа за напајање а посебно гумених црева и цуцле, ако се напајање не врши директно из кофе,
- квалитетно сено, воду и одговарајући концентрат ставити телету на располагање од 10 - 15-ог дана по рођењу,
- исхрану телади са пуномасним млеком и заменом за млеко ограничити, како би се повећало конзумирање кабасте хране и концентрата а ради правилног развоја органа за варење, пре свега бурага,
- по одлучивању телад хранити квалитетном кабастом храном а ограничити количину концентрата,
- млада грла до годину дана старости држати на чистом, сувом и добро проветреном месту, по могућству одвојено од осталог дела стада ради спречавања појаве пролива и болести дисајних органа,
- исхрану од три до десет месеци старости организовати тако да се оствари двевни прираст од око 800 грама, што значи обезбедити им квалитетну кабасту храну (ливадско сено, сено луцерке, силажу) и до 2 килограма концентрата дневно,
- грлима старијим од десет месеци ограничити количину кукурузне силаже како би се избегла гојазност и неповољне последице које она носи са собом,
- прво осемењавање извршити семеном бикова који су тестирани на величину телади при рођењу, али никако пре навршених 15 месеци старости,
- добро развијена јуница услов је за нормално телење и добру производњу млека а то значи да у периоду телења јуница треба да има телесну масу не мању од 550 килограма.

Зоран Николић дипл. инг.

Тумачење резултата анализе земљишта

Тумачење резултата хемијске анализе земљишта подразумева поређење добивених резултата са граничним вредностима обезбеђености земљишта асимилатима. При томе потребно је водити рачуна и о другим својствима земљишта (рН, механичком саставу и др.).

Да би се могле дати препоруке за примерену и правовремену употребу ђубрива у воћарско-виноградарској производњи потребно је резултате хемијске анализе земљишта упоредити са граничним вредностима обезбеђености земљишта датих за поједине елементе (табела 1,2,3). Предложене граничне вредности за садржај калцијум-карбоната, реакције земљишта, хумуса, фосфора, калијума, магнезијума и азота могу се сматрати оријентационим, а заснивају се на страним и домаћим подацима.

Калцијум-карбонат

Овај састојак земљишта има значајну улогу код примене органских и минералних ђубрива. Он утиче на дејство унетих ђубрива, директно и индиректно, јер својим присуством утиче и на промену рН-вредности, која је од велике важности за многе процесе који се одвијају у земљишту и имају значаја за исхрану биљака. Његово присуство у земљишту има посебан значај у примени фосфорних ђубрива и неких микроелемената. Нарочито велику пажњу присуству CaCO_3 - у земљишту треба обратити при подизању засада воћа и винове лозе. Он ограничава производњу, изазивајући недостатак неких неопходних микроелемената (гвожђа, цинка и др.).

Према садржају калцијум-карбоната, земљишта се групишу у четири групе:

Табела 1. Класификација земљишта према садржају калцијум-карбоната

Садржај CaCO_3	Класа
0	бескарбонатно
0 - 5	слабо карбонатно
5 - 10	средње карбонатно
> 10	јако карбонатно

Табела 2. Ниво обезбеђености земљишта у магнезијуму и препоруке за ђубрење

Ниво обезбеђености земљишта	mg MgO/100 g земљишта *			Препорука MgO kg/ha
	з е м љ и ш т е			
	песак	иловача	глина	
Низак	<6	<8	<10	>35
Средњи	8-10	8-15	10-18	35
Висок	>10	>15	>18	-

* CaCl_2 -метода

Табела 3. Ниво лакоприступачног фосфора и калијума у земљишту и потребе за ђубрењем са фосфором и калијумом у воћњацима и виноградима (искусствене норме) (Убавић, М., 1990. год)

Ниво обезбеђености земљишта	Оцена нивоа обезбеђености	mg/100 g земљишта		Потреба за ђубрењем P_2O_5	Вратити K_2O од однетог (%)
		P_2O_5	K_2O		
М	врло низак - мелиоративно-	<4	<7	Мелиоративно ђубрење (+100-200% више од одношења)	100
А	низак	4-8 15	7- 15	Повећано ђубрење (30-60% веће од однетог)	70-90
Б	средњи	8-12 20	15- 20	Повећано ђубрење (+10-30% веће од одношења)	50-70
Ц	оптимални	12-16 30	20- 30	Враћа се само однета количина	40-50
Д	висок	16-20 35	30- 35	Враћа се 20-30% мање од одношења	20-40
Е	врло висок	20-30 45	35- 45	Ђубрење изоставити 1-3 год. уз контролу микроелемената	изоставити примену 1-3 г.

Табела 4. Класификација земљишта на основу рН-вредности

Група	рН и М КСl	Реакција
I	>7,20	алкална
II	6,51-7,20	неутрална
III	5,51-6,50	слабо кисела
IV	4,51-5,50	кисела
V	<4,50	јако кисела

Табела 5. Оптималне рН вредности за узгој појединих врста воћа

Врста воћа	Оптималне рН вредности	
	М КСl	H ₂ O
Јабучасто	5,2 - 7,7	5,7 - 8,2
Коштичаво	5,7 - 7,7	6,2 - 8,2
Језграсто	6,0 - 7,0	6,0 - 7,7
Јагодасто	5,1 - 6,5	5,6 - 7,0

Табела 6. Класификација земљишта према садржају хумуса

Група	Садржај хумуса %		
	з е м љ и ш т а		
	песковита	иловаста	глиновита
I висок	>2,5	>4,0	>5,0
II средњи	1,0 - 2,5	1,5 - 4,0	2,0 - 5,0
III низак	<1,0	<1,0	<2,0

Табела 7. Ниво обезбеђености земљишта у магнезијуму и препорука за ђубрење (Групе, 1970)

Ниво обезбеђености земљишта	mg MgO/100 g земљишта *			Препорука MgO kg/ha
	з е м љ и ш т е			
	песак	иловача	глина	
Низак	<6	<8	<10	>35
Средњи	8 - 10	8 - 15	10 - 18	35
Висок	>10	>15	>18	-

Табела 8. Класе обезбеђености земљишта укупним азотом

% N	Класа обезбеђености земљишта
0,10	сиромашно
0,10 - 0,20	средње обезбеђено
0,20	добро обезбеђено

Љубиша Ђорђевић, дипл.инг.